

Annex 4 Resum del procés participatiu realitzat el març de 2019

COM FEM FRONT AL CANVI CLIMÀTIC A LLEIDA?

Sessió de treball participativa INFORME DE RESULTATS

LLEIDA, 21 DE MARÇ DE 2019

ORGANITZACIÓ:

Ajuntament de Lleida

DINAMITZACIÓ:

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1. Introducció a la sessió de treball: context i dinàmica participativa	3
Context: el Pla del canvi climàtic de Lleida	3
objectius de la sessió de treball	4
Programa de la sessió participativa	4
Dinàmica de la sessió participativa	5
2. Assistència al taller i perfil dels participants	6
3. Resultats del grup 1	7
Identificació i caracterització dels agents	7
Detall de les aportacions	8
4. Resultats del grup 2	10
Identificació i caracterització dels agents	10
Detall de les aportacions	11
5. Resultats del grup 3	13
Identificació i caracterització dels agents	13
Detall de les aportacions	14
6. Tractament del qüestionari individual	16
7. Contrast de les aportacions amb el Pla de canvi Climàtic ..	¡Error! Marcador no definido.
Mesures de mitigació	¡Error! Marcador no definido.
Mesures d'adaptació	¡Error! Marcador no definido.
8. Conclusions de la sessió i propers passos	19
Identificació i caracterització dels principals col·lectius del municipi	19
Principals dificultats i barreres per a la implicació en la lluita contra el canvi climàtic	21
Propostes per a la implicació social en la lluita contra el canvi climàtic a Lleida	21
Propers passos per a l'impuls de la governança del pla de canvi climàtic de Lleida	22
Annex 1: Participants a la jornada	23
Annex 2: Formulari individual	24
Annex 3: Panells d'aportacions per grup	25

1. INTRODUCCIÓ A LA SESSIÓ DE TREBALL: CONTEXT I DINÀMICA PARTICIPATIVA

L'Ajuntament de Lleida va impulsar una sessió de treball participativa el 21 de març de 2019 a la Llotja de Lleida per compartir amb els principals agents econòmics, socials i ambientals del municipi el repte que significa el canvi climàtic per a la ciutat i crear un espai de reflexió, en forma de sessió de debat, sobre el futur Pla del canvi climàtic i la seva implementació en un futur. Aquest document en sintetitza els resultats obtinguts.

CONTEXT: EL PLA DEL CANVI CLIMÀTIC DE LLEIDA

Respecte el canvi climàtic la ciència és clara: L'IPCC (Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic), organisme internacional que depèn de l'ONU, en l'últim informe presentat l'octubre de 2018 avisa que tenim només 12 anys per reduir de forma dràstica les emissions de gasos contaminants, abans que la dinàmica sigui irreversible i amb efectes sobre la salut i la qualitat de vida i la seguretat. Aquest repte és una oportunitat per passar a un nou model descarbonitzat, més saludable i més proper. Existeixen ja moltes experiències reals d'èxit que ens indiquen camins possibles.

Lleida, com tots els altres ciutats, és emissora neta de CO₂ (edificis, transport, serveis, residus...) i a la vegada comença a notar les conseqüències d'un canvi del clima (major freqüència d'onades de calor, de fenòmens extrems, de distribució irregular de les precipitacions, etc).

L'any 2009 el municipi es va comprometre a baixar les emissions de CO₂ un 25% per l'any 2020 respecte l'any 1990, de la mateixa manera que ho van fer més de 7.500 ciutats d'arreu d'Europa al signar el Pacte dels Alcaldes. Per assolir l'objectiu l'Ajuntament va elaborar el Pla d'Acció de l'Energia Sostenible, amb més de 43 mesures a desenvolupar. D'altra banda l'any 2015, la Corporació va aprovar el Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic de Lleida amb 48 mesures preventives i correctives.

També l'any 2015, les iniciatives del Pacte dels Alcaldes i Alcaldes per l'adaptació es fusionen creant un nou moviment: el Pacte dels Alcaldes pel Clima i l'Energia, amb objectius més ambiciosos fixats per la Comissió Europea.

Imatge 1 El Pacte dels Alcaldes i Alcaldesses pel Clima i l'Energia involucra els ajuntaments i la seva ciutadania en la lluita contra el canvi climàtic.

El municipi de Lleida, en aquest marc, renova el compromís per mitigar el canvi climàtic i adaptar-se als seus efectes amb la elaboració del Pla d'Acció per a l'Energia Sostenible i el Clima (PAESC) de Lleida, també anomenat Pla del Canvi Climàtic de Lleida.

En aquest context, el **Pla del Canvi Climàtic de Lleida** és el document que té per **objectius**:

- La reducció de les emissions de CO₂ un 40% l'any 2030,
- abordar de forma integrada la mitigació i l'adaptació al canvi climàtic, i
- garantir l'accés a una energia segura, sostenible i assequible per a tothom.

OBJECTIUS DE LA SESSIÓ DE TREBALL

La sessió de treball tenia per finalitat realitzar un **exercici de reflexió conjunta sobre com abordar el repte del canvi climàtic a Lleida** des d'una òptica de la governança i la cohesió social, per tal de contribuir als continguts del Pla del Canvi Climàtic de Lleida.

Concretament, els objectius operatius de la sessió van ser:

- **Identificar els principals col·lectius del municipi i caracteritzar-los** segons el seu grau d'incidència i compromís.
- Detectar les **principals dificultats i barreres per a la implicació** de determinats actors en la lluita contra el canvi climàtic.
- Recollir propostes per a la **implicació social i la governança de la lluita contra el canvi climàtic a Lleida**.

PROGRAMA DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA

La sessió es va estructurar seguint el següent **programa**:

18.00h	Recepció dels assistents i acreditació
18.15h	Benvinguda institucional i presentació de la sessió ESTHER FANLO, Responsable Coordinadora de Medi Ambient i Horta. Regidoria de l'Hàbitat Urbà i Rural i la Sostenibilitat, Ajuntament de Lleida
18.20h	Lleida davant del canvi climàtic ELISENDA PARDELL, Regidoria de l'Hàbitat Urbà i Rural i la Sostenibilitat, Ajuntament de Lleida
18:45h	Com podem fer front comú contra el canvi climàtic? <i>Treball en grups dinamitzat per Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social</i>
20.15h	Posada en comú: síntesi de les aportacions i conclusions <i>En plenari i dinamitzat per d'Espai TReS</i>
20.45h	Cloenda i final de la sessió ESTHER FANLO, Ajuntament de Lleida

La sessió va tenir lloc en tres sales de la Llotja de Lleida – Palau de Congressos, un equipament emblemàtic de la ciutat al marge dret del riu Segre.

Imatge 2 La sessió de treball participativa va tenir lloc a la Llotja de Lleida

DINÀMICA DE LA SESSIÓ PARTICIPATIVA

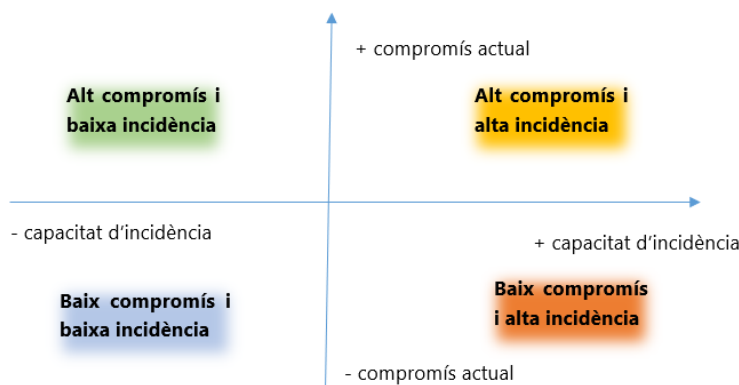
La primera part de la sessió es va dedicar a la benvinguda institucional i a la presentació "Lleida davant del Canvi Climàtic, per part de d'Elisenda Pardell, tècnica de la Regidoria de l'Hàbitat Urbà i Rural i la Sostenibilitat.

Imatge 3 Presentació de la diagnosi del Pla de canvi climàtic de Lleida per part d'Elisenda Pardell, de la Regidoria de l'Hàbitat Urbà i Rural i la Sostenibilitat

Pel que fa a la **dinàmica participativa**, en la 2a part de la sessió (a partir de les 18:45h), els assistents es van dividir en tres grups per debatre cadascun en una aula diferent, seguint la mateixa seqüència participativa:

1. Exercici individual: petit formulari al dors del programa (veure annex)
2. Identificació dels agents clau del canvi climàtic a Lleida (validació d'una proposta)
3. Caracterització dels agents (sociograma o mapa d'actors)
4. Propostes d'accions per implicar els agents

Imatge 4 A partir dels agents identificats pels participants, es va elaborar un sociograma estructurat en quadrants, segons el grau de predisposició o compromís actual, i segons la capacitat d'incidència en matèria de mitigació i adaptació al canvi climàtic:

2. ASSISTÈNCIA AL TALLER I PERFIL DELS PARTICIPANTS

A la sessió hi van assistir **24 participants** (vegeu també l'Annex 1 amb el llistat complet de les persones), amb la següent distribució de perfils:

Figura 2. Percentatge de participació segons perfils

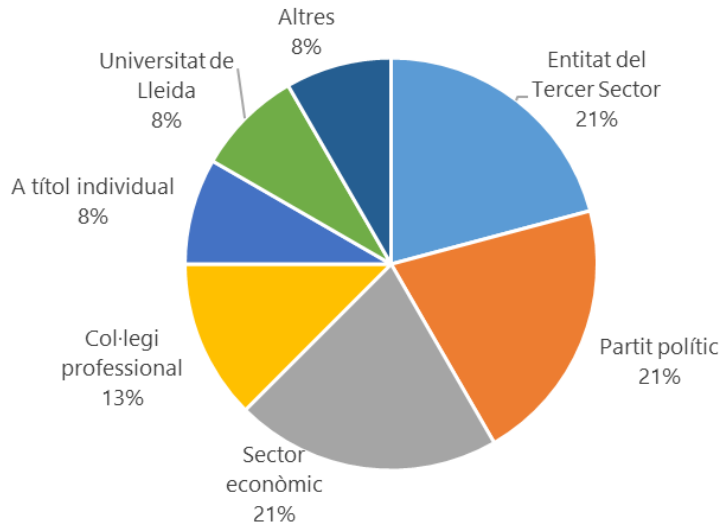
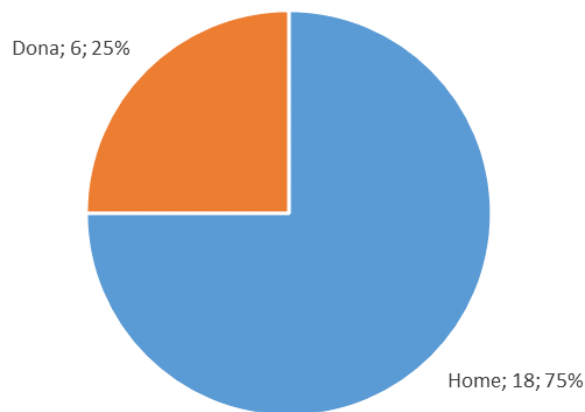

Figura 3. Percentatge de participació segons sexe

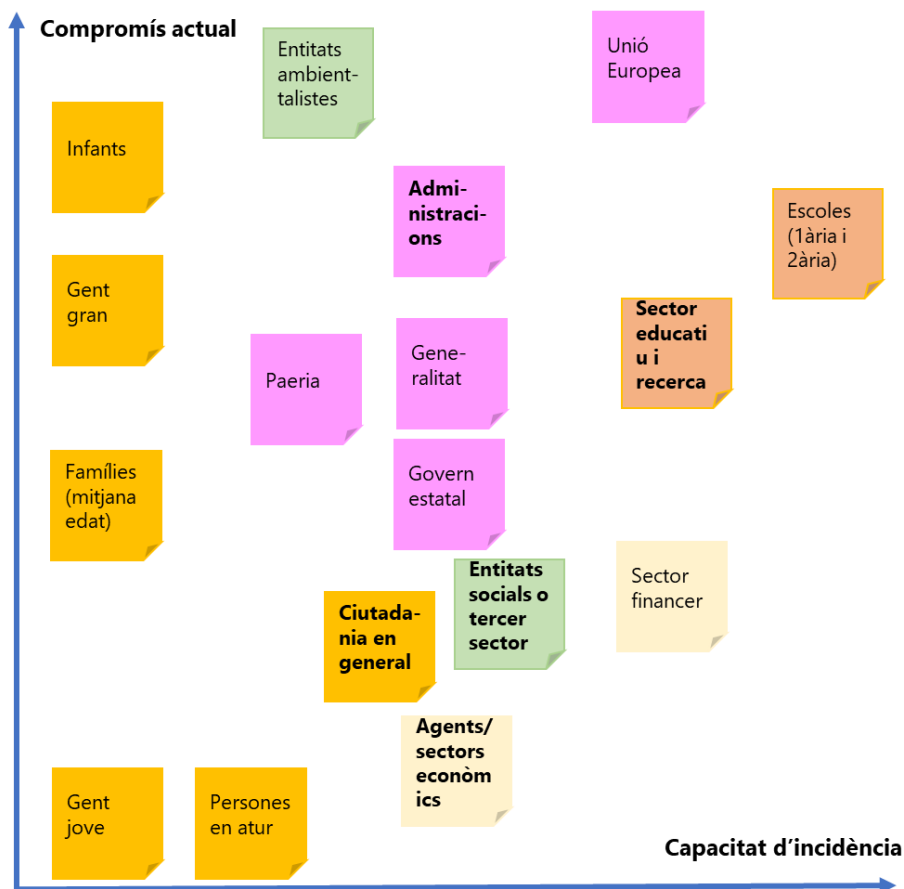
Imatge 5 A la sessió va assistir una mostra diversa d'agents amb interès en participar en la posada en marxa del Pla de canvi climàtic de Lleida.

3. RESULTATS DEL GRUP 1

A continuació es presenten els resultats del grup 1, tant pel que fa a la identificació i caracterització dels agents (sociograma) com pel que fa a les propostes detallades per potenciar-ne la implicació en la lluita contra el canvi climàtic.

IDENTIFICACIÓ I CARACTERITZACIÓ DELS AGENTS

El grup va debatre sobre el sociograma (mapa d'actors) dels agents clau en relació amb el canvi climàtic.

Segons els participants d'aquest grup, la ciutadania en general es pot segmentar en diversos grups segons el grau de compromís actual amb la lluita contra el canvi climàtic, un grau de compromís associat, en gran mesura, a l'edat de les persones. Així, el segment més jove (infants) i el més gran serien els més implicats, mentre que la població adolescent i jove serien més passius i desmobilitzats.

D'altra banda, els agents amb un compromís més elevat serien les entitats ambientalistes (que marquen el nivell màxim d'implicació), i les diverses administracions (especialment la de nivell europeu), que tenen un grau de compromís que varia segons el tarannà de cada govern. El grup també va voler destacar el poder del sector financer per contribuir a facilitar iniciatives de mitigació i d'adaptació al canvi climàtic.

Un altre agent clau, segons els participants, seria el sector educatiu i de recerca, i molt especialment les escoles de primària i secundària, que transmeten valors i coneixements al segment de població més jove, i que acostumen a comptar amb docents implicats.

En conjunt, però, els participants van coincidir en valorar que el tots els agents tenien una relativament elevada capacitat d'incidència per abordar el repte del canvi climàtic, i van reforçar la importància d'una aposta conjunta per fer-hi front de manera consensuada, especialment implicant els col·lectius que tenen un grau de compromís més baix.

DETALL DE LES APORTACIONS

A continuació es recullen les aportacions efectuades pels participants al grup 1, ordenades segons les grans tipologies de propostes que identifica el Pla de Canvi Climàtic de Lleida:

Instruments normatius i polítiques d'estimulació/desincentivació

- **Estimular la motivació econòmica per canviar comportaments.** Que actuar de forma més sostenible compensi econòmicament, amb incentius econòmics per a l'estalvi i l'eficiència
- **Afavorir la mobilitat sostenible.** Amb bosses d'aparcaments dissuasives, promoció d'una infraestructura ciclista...
- **Aprovar i fer aplicar normativa que combati accions contra el clima.**
- **Oferir alternatives de consum assequibles.** Estimulant el consum de proximitat (productes de l'Horta) i l'ús de mitjans alternatius al cotxe.

Instruments d'organització, seguiment i control públics i privats

- **Donar a conèixer experiències il·lustratives.** Equipaments municipals, centres educatius, i altres iniciatives d'estalvi (especialment des de l'Administració)
- **Estimular projectes i iniciatives de canvi de comportaments.** Recollida porta a porta, etiquetatge...
- **Generalitzar les pràctiques de seguiment i control del metabolisme urbà.** En escoles, en equipaments municipals...
- **Treballar la sostenibilitat i el canvi climàtic de manera transversal en l'Ajuntament.** Que tots els departaments de l'administració estiguin alineats en la lluita contra el canvi climàtic, per incrementar la seva credibilitat, i per visualitzar més el que es fa.
- **Mesures d'estalvi en equipaments municipals**
- **Càlcul del Cicle de Vida**
- **Clàusules de compra pública**

Instruments de promoció de les noves tecnologies i innovació

- **Impulsar projectes demostratius.** Fer visible la possibilitat de generar canvis en comportaments i hàbits de consum, per exemple a l'escola (amb el projecte 50/50), amb concursos de sostenibilitat...
- **Augmentar la producció energètica renovable (autoconsum).** Amb vies com la compra col·lectiva, la inversió pública....

Governança, mecanismes de conscienciació, cohesió social i participació

- **Reforçar la formació i la sensibilització des del sector educatiu.** Amb visites a plantes de tractament de residus, de tractament d'aigües i a l'abocador de Montoliu de Lleida.
- **Impulsar campanyes de comunicació.** Que siguin més trencadores i directes, per tal d'arribar al públic no convençut.

Mitjans de finançament

- **Aconseguir inversions europees i d'altres fonts de finançament** per a projectes i inversions de millora de l'eficiència energètica i d'adaptació al canvi climàtic.

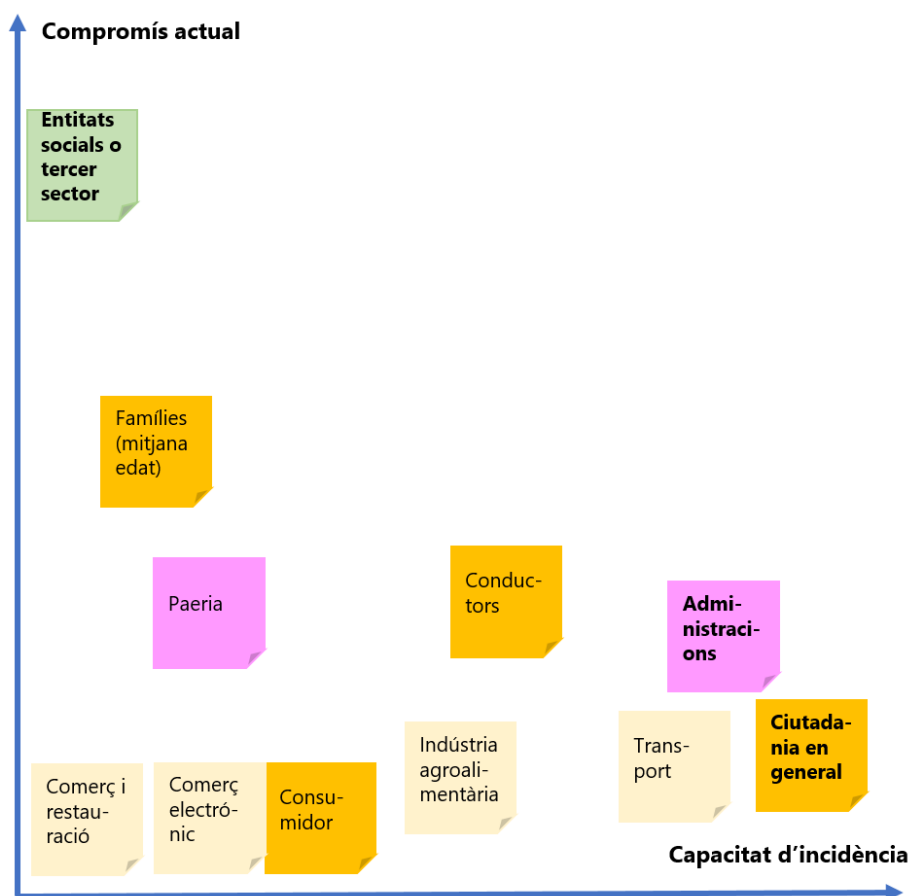
Imatge 6 Posada en comú dels resultats del grup 1

4. RESULTATS DEL GRUP 2

A continuació es presenten els resultats del grup 2, tant pel que fa a la identificació i caracterització dels agents (sociograma) com pel que fa a les propostes detallades per potenciar-ne la implicació en la lluita contra el canvi climàtic.

IDENTIFICACIÓ I CARACTERITZACIÓ DELS AGENTS

El grup va debatre sobre el sociograma (mapa d'actors) dels agents clau en relació amb el canvi climàtic.

Segons els participants d'aquest grup, es considera que actualment hi ha diversos actors que tenen una alta capacitat d'incidència però, la majoria, tenen un compromís baix respecte el canvi climàtic.

Els agents que poden tenir més incidència són els sectors econòmics, concretament el transport, seguit de la indústria agroalimentària i el comerç de les grans superfícies (incloent el comerç electrònic).

Pel que fa a la ciutadania, es considera que aquesta també té una elevada capacitat d'incidència. Dins aquest grup tan ampli es van identificar altres subgrups, com els consumidors o els treballadors que utilitzen el vehicle privat per desplaçar-se diàriament, com a col·lectius claus a involucrar en la lluita contra el canvi climàtic.

Un altre agent clau van ser les administracions a tots els nivells. Respecte aquestes es va comentar que tenen una alta capacitat d'incidència però, des del punt de vista dels participants, tenen un

compromís baix ja que sovint no aconsegueixen implementar les polítiques ambientals necessàries per fer front al canvi climàtic. Alguns dels motius pels quals no s'implementen aquestes polítiques són pressions provinents del sector econòmic o amb intencions electoralistes.

Pel que fa a l'educació i la conscienciació, va ser un tema recurrent al llarg del debat. Es van considerar com elements molt importants però que també suposen un repte difícil d'aconseguir, ja que és difícil incidir en població de determinades franges d'edat, com per exemple els joves. Per aquest motiu es va remarcar la importància de l'educació dels nens i nenes des dels nuclis familiars.

DETALL DE LES APORTACIONS

A continuació es recullen les aportacions efectuades pels participants al grup 2, ordenades segons les grans tipologies de propostes que identifica el Pla de Canvi Climàtic de Lleida:

Instruments normatius i polítiques d'estimulació/desincentivació

- **Aplicar normativa de reciclatge.** Millorar el sistema de recollida porta a porta, encara està poc implementat (només a Ciutat Jardí).
- **Aplicar normativa més restrictiva amb el transport.**
- **Crear aparcaments dissuasius.** Permet que els vehicles quedin fora del centre.
- **Pacificar el trànsit i la mobilitat en general.** La ciutat ha de convidar als ciutadans a caminar i passejar.
- **Invertir la prioritat cotxes/vianants a la ciutat.**
- **Incentivar l'ús de la bicicleta,** més i millors carrils bicis.
- **Fomentar les polítiques d'incentius de les energies renovables.** Promoure des de la Generalitat i l'Ajuntament les energies renovables, especialment en els concursos públics i en les comunitats de veïns.
- **Reduir els impostos de les energies renovables.**
- **Millorar la recollida d'aigües** (aigües pluvials i residuals). Ja s'està implementant una xarxa separativa d'aigües pluvials i residuals en les noves urbanitzacions, però caldria fer-ho a la resta de zones quan es fessin renovacions.

Instruments d'organització, seguiment i control públics i privats

- **Reforçar el control i les sancions de les normatives ambientals.** Els participants van comentar que actualment no es fa prou seguiment per falta de personal.

Instruments de promoció de les noves tecnologies i innovació

- **Aprofitar les noves tecnologies per reduir la incidència sobre el canvi climàtic.** Utilitzar les noves tecnologies per desenvolupar tècniques industrials amb menys incidència sobre el medi ambient i el canvi climàtic.
- **Definir sistemes de reg d'acord amb el clima de Lleida.**

Governança, mecanismes de conscienciació, cohesió social i participació

- **Conscienciar dels beneficis de salut i qualitat de vida.** Cal fer més evident que la lluita contra el canvi climàtic té un efecte positiu directe sobre la ciutadania.

- **Millorar el disseny i la planificació estratègica de la ciutat vers al canvi climàtic.** Per exemple, es considera que hi ha un ús excessiu de gespa.
- **Millorar la conscienciació dels joves.** Cal buscar maneres de fer front als *inputs* que reben els joves per part de la societat que fomenten hàbits de consum poc sostenibles.
- **Fomentar el canvi en els models educatius, cap a una mentalitat "slow".** Els participants van argumentar que actualment els models educatius fomenten la competitivitat, i s'ha de treballar per canviar aquest enfocament.
- **Afavorir que les decisions més sostenibles siguin les més còmodes.**

Mitjans de finançament

- **Subvencionar millores de l'habitatge.** Tenint en compte la situació de l'habitatge a Lleida, cal facilitar que es facin millores de rehabilitació en els habitatges més ineficients per aconseguir un millor aïllament tèrmic.

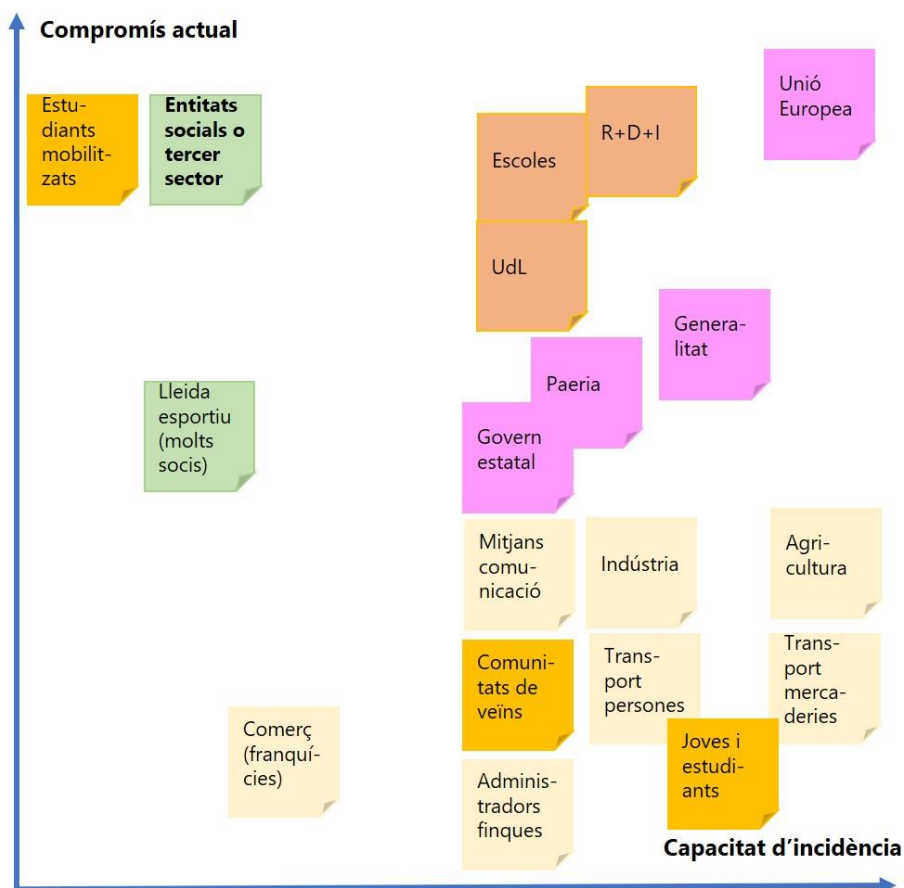
Imatge 7 Posada en comú dels resultats del grup 2

5. RESULTATS DEL GRUP 3

A continuació es presenten els resultats del grup 3, tant pel que fa a la identificació i caracterització dels agents (sociograma) com pel que fa a les propostes detallades per potenciar-ne la implicació en la lluita contra el canvi climàtic.

IDENTIFICACIÓ I CARACTERITZACIÓ DELS AGENTS

El grup va debatre sobre el sociograma (mapa d'actors) dels agents clau en relació amb el canvi climàtic.

Segons la majoria de participants, un dels agents clau és la Unió Europea, que està liderant a escala mundial polítiques i compromisos vers el canvi climàtic i que té una gran capacitat d'incidència per la seva potestat legislativa i perquè disposa de molts recursos econòmics que acaben arribant als Estats, les regions i fins i tot municipis com Lleida. Altres administracions clau són la Generalitat de Catalunya (si bé disposa de pocs recursos), el Govern estatal i la Paeria de Lleida.

La tipologia d'agents que aquest grup va segmentar més van ser els agents econòmics. D'aquests, dos sectors destaquen per sobre de la resta pel que fa a capacitat d'incidència (i per un grau de compromís actual no gaire alt): l'agricultura i el transport de mercaderies. Així mateix, es van apuntar dins l'àmbit econòmic la indústria, el transport de persones i també, de manera més específica, els mitjans de comunicació locals i els administradors de finques; els primers per la

influència que poden tenir en la ciutadania de Lleida, i els segons per la influència en les comunitats de veïns (i en els canvis que es puguin introduir en els edificis d'habitatges).

El sector de l'educació és un altre dels àmbits que el grup va destacar amb una elevada capacitat d'incidència i un grau de compromís actual, en general, també força alt (més a les escoles que la Universitat de Lleida).

Les entitats del tercer sector, incloses les ambientals i socials, van ser el sector que els participants van destacar amb un compromís actual elevat. Malgrat això, el fet que no mobilitzin actualment grans quantitats de persones, els resta capacitat d'incidència. En aquest àmbit, es va citar el club de futbol del Lleida Esportiu com l'entitat, possiblement, amb més base social a la ciutat de Lleida, per la qual cosa el seu potencial d'incidir en moltes persones seria força elevat.

Finalment, de la ciutadania se'n van destacar tres col·lectius específics: els estudiants mobilitzats pel canvi climàtic (arran del moviment *Fridays for future* - [web](#)), que segons algun participant jove era una moda que acabaria passant; els joves i estudiants en general, que malgrat tenir una elevada capacitat d'incidència el seu compromís actual és baix; i les ja esmentades comunitats de veïns.

DETALL DE LES APORTACIONS

A continuació es recullen les aportacions efectuades pels participants al grup 3, ordenades segons les grans tipologies de propostes que identifica el Pla de Canvi Climàtic de Lleida:

Instruments normatius i polítiques d'estimulació/desincentivació

- **Crear mecanismes que generin incentius directes a la ciutadania que col·labori amb la lluita contra el canvi climàtic.** El grup va destacar que aquesta és, possiblement, la mesura que pot generar una implicació ciutadana més àmplia. Entre els mecanismes es van citar els sistemes de dipòsit, devolució i retorn d'envasos (SDDR), la gratuïtat o preus econòmics per al transport públic (en certs dies, per a determinats col·lectius, etc.), els incentius o plans "*renove*" dels habitatges, o els incentius per compartir vehicle, entre d'altres. Mecanismes, tots ells, que segons els participants només depenen de la voluntat política.
- **Crear mecanismes que desincentivin l'ús del vehicle privat.** Se'n van citar alguns: més aparcaments de pagament (zones verdes, blaves...), més carrils exclusius per al transport públic, peatges a les principals vies d'entrada de Lleida (tot i que no tots els participants hi estaven d'acord en aquest cas), etc. En qualsevol cas, era condició indispensable que aquests instruments o desincentius anessin acompanyats, en paral·lel, d'una millora substancial del transport públic.

Instruments d'organització, seguiment i control públics i privats

- **Fomentar l'elaboració d'auditories energètiques en habitatges privats que serveixin per visibilitzar el retorn de les inversions.** Cal dissenyar i elaborar noves campanyes que fomentin aquesta eina de comptabilitat energètica de les llars i que també serveixi per proposar inversions en els habitatges que contribueixin a reduir el consum energètic.
- **Dissenyar altres instruments de seguiment que ajudin a visibilitzar el retorn econòmic de les inversions "energètiques".** Segons els participants, és clau que la ciutadania i altres agents clau (comunitats de veïns, administradors de finques, etc.)

coneguin bé el retorn econòmic associat a aquest tipus de millores en edificis i habitatges. A partir d'aquest coneixement es decidiran més fermament a invertir.

Instruments de promoció de les noves tecnologies i innovació

- **Canviar la xarxa de distribució elèctrica per poder assumir l'augment de producció procedent de les energies renovables.** Segons els participants, la xarxa actual no està preparada per assumir l'augment de producció derivat de les energies renovables. Cal, doncs, assumir fortes inversions per renovar i adequar la xarxa de distribució elèctrica.
- **Fomentar tecnologies per generar electricitat "renovable" des dels habitatges individuals.** Un participant va proposar que a més de produir energia renovable en massa, calia també cercar tecnologies i mecanismes per fomentar l'autoproducció.

Governança, mecanismes de conscienciació, cohesió social i participació

- **Seguir fomentant l'educació, la formació i la sensibilització d'agents clau.** Entre aquests agents hi ha d'haver la ciutadania i les escoles, tal com es fa ara, però s'ha d'ampliar de manera important cap als agents econòmics, sobretot aquells amb una capacitat d'incidència elevada.
- **Incentivar que tota la ciutadania de Lleida visiti, algun cop, l'abocador comarcal com a mesura de sensibilització impactant.** La visita a aquest abocador (com a la resta que hi ha al país) sol ser tenir un impacte sensibilitzador molt elevat entre la població.

Mitjans de finançament

- **Augmentar els recursos econòmics (o redistribuir els actuals) destinats a les polítiques de lluita contra el canvi climàtic.** En aquest sentit, un participant va citar les dues principals administracions que tenen suficient capacitat de finançament en l'actualitat i que són la Comissió Europea i les diputacions.

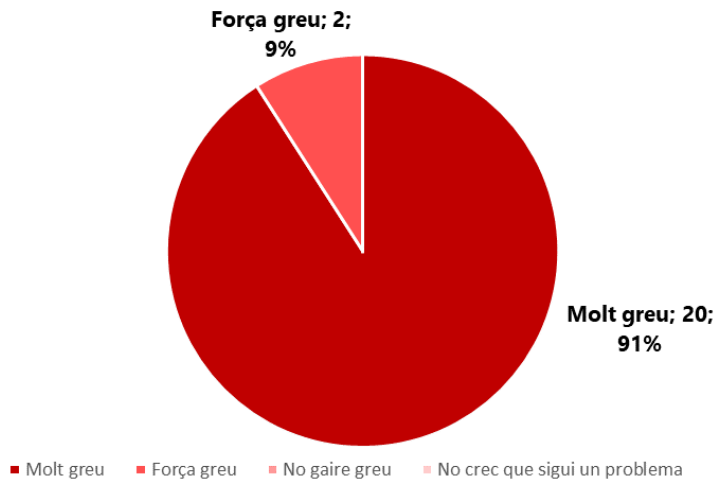
Imatge 8 Posada en comú dels resultats del grup 3

6. TRACTAMENT DEL QÜESTIONARI INDIVIDUAL

El qüestionari individual, lliurat a l'inici del treball en grups, pretenia recollir la percepció de les persones participants respecte el canvi climàtic, i el paper que hi ha de jugar tant l'administració, com la ciutadania individual, i també altres agents del municipi.

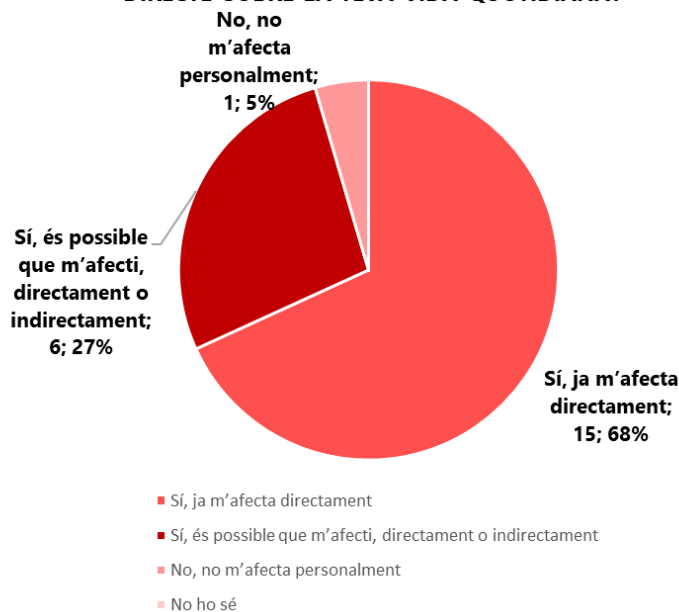
A continuació es presenten els resultats obtinguts dels 22 qüestionaris recollits:

PER A TU, EL CANVI CLIMÀTIC ÉS UN PROBLEMA...

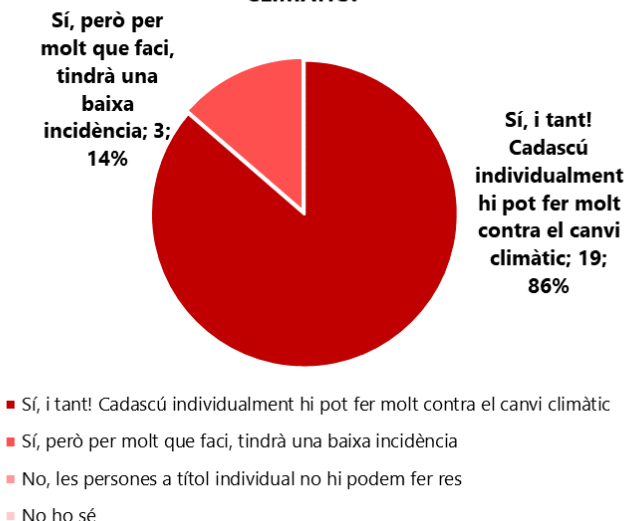
Una immensa majoria de participants perceben el canvi climàtic com un problema molt greu, i només una de cada deu persones que era força greu. Cap participant va considerar que el canvi climàtic no era un problema greu o directament, que no era un problema.

CONSIDERES QUE EL CANVI CLIMÀTIC TÉ UN EFECTE DIRECTE SOBRE LA TEVA VIDA QUOTIDIANA?

Pràcticament la totalitat de participants consideraven que el canvi climàtic els afectaria d'una manera o altra. La resposta és coherent amb la pregunta anterior, en el sentit que les persones consideraven que el canvi climàtic era un problema greu, i que aquest els afectaria directament o indirectament.

COM A INDIVIDU, CONSIDERES QUE POTS TENIR UN PAPER IMPORTANT EN LA LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC?

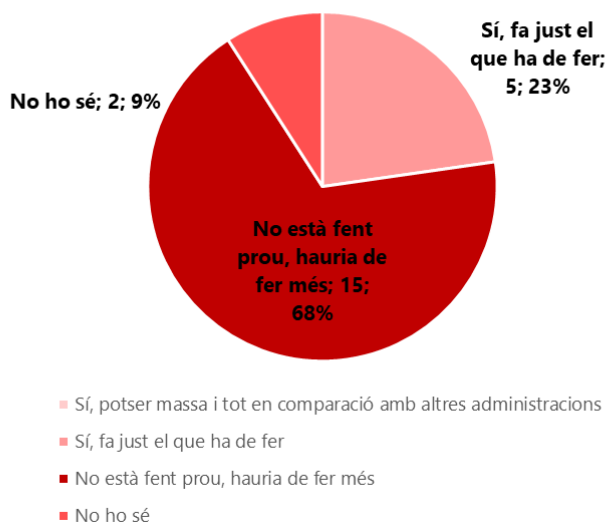
Totes les persones consideraven que la seva acció individual podria contribuir a lluitar contra el canvi climàtic, i d'aquestes, la gran majoria trobaven que el seu impacte podria ser molt significatiu.

CONSIDERES QUE LA CIUTADANIA DE LLEIDA ESTÀ FENT PROU PER LLUITAR CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC?

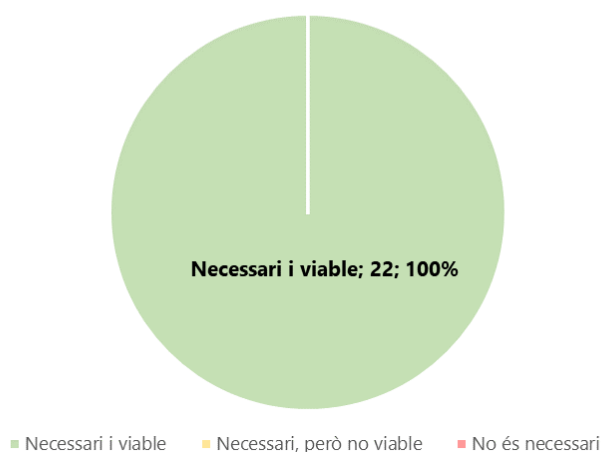
La totalitat de les persones que van respondre el qüestionari consideraven que la ciutadania de Lleida no estava fent prou per lluitar contra el canvi climàtic.

I LA PAERIA, ESTÀ FENT PROU PER LLUITAR CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC?

Dues tercers parts de les persones que van participar consideraven que la Paeria no estava fent prou per lluitar contra el canvi climàtic. En canvi, hi ha prop d'una quarta part de respostes que troben que l'Ajuntament fa just el que ha de fer en el seu àmbit competencial.

CONSIDERES NECESSARI I VIABLE UN PACTE MUNICIPAL PEL CANVI CLIMÀTIC A LLEIDA?

La darrera pregunta del qüestionari havia de servir per valorar la viabilitat i necessitat d'un pacte municipal pel canvi climàtic a Lleida. En aquest sentit, la totalitat dels participants van considerar que aquest pacte no només era necessari, sinó que també era viable.

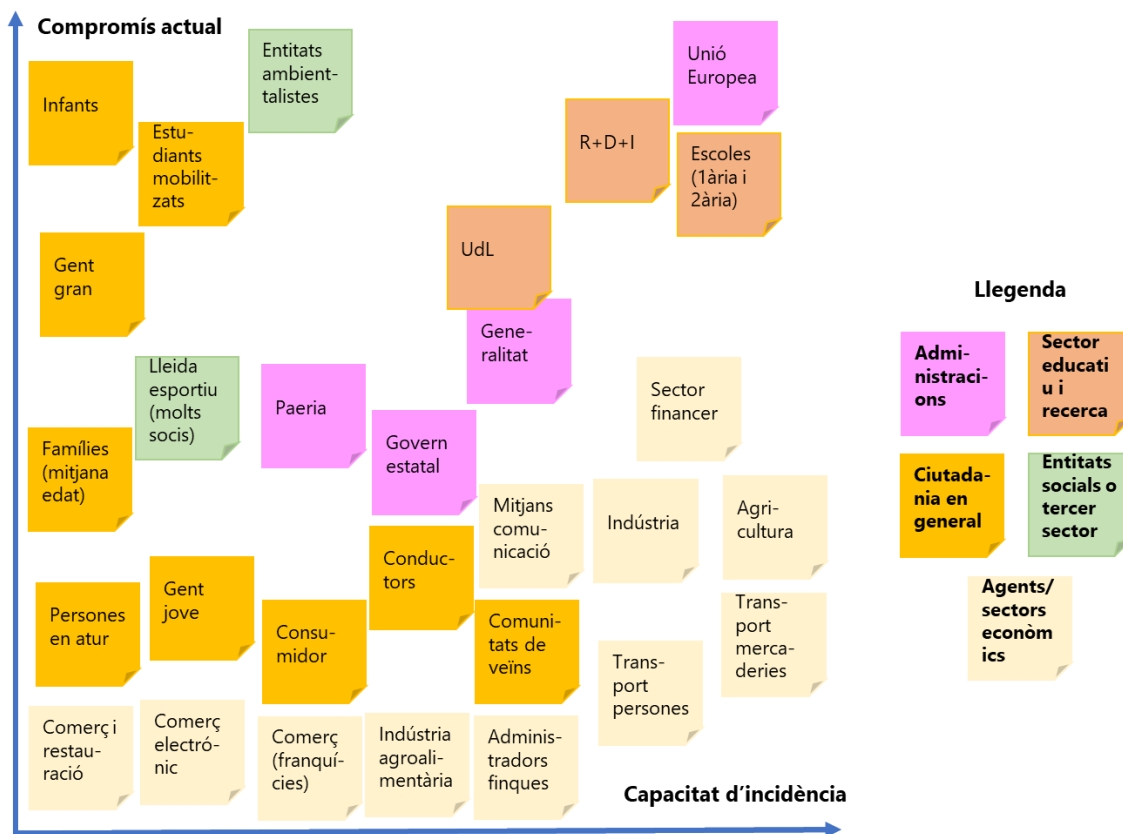
7. CONCLUSIONS DE LA SESSIÓ I PROPERS REPTES

Sigui pel seu grau de consens, o per la constatació de la seva importància, de la sessió de treball participativa se'n poden extreure les següents conclusions per cada un dels objectius operatius que s'havia establert la sessió:

IDENTIFICACIÓ I CARACTERITZACIÓ DELS PRINCIPALS COL·LECTIUS DEL MUNICIPI

Els tres grups de debat van coincidir en la identificació i caracterització dels col·lectius del municipi que caldria implicar en la lluita contra el canvi climàtic.

Amb petites diferències, els cinc grans tipus d'agents es van distribuir de forma molt similar en els sociogrames de cada grup, que estaven estructurats segons un eix respecte la capacitat d'incidència de l'agent, i un eix sobre el compromís actual:

D'aquest sociograma integrat, se'n poden extreure les següents conclusions:

- En general, la ciutadania en general té una baixa capacitat d'incidència**

La ciutadania a títol individual té una capacitat limitada de lluitar contra el canvi climàtic, especialment en comparació amb els altres agents identificats. L'única excepció serien les comunitats de veïns, que podrien introduir millores en l'edificació, i els conductors de vehicles privats, que podrien canviar els seus hàbits de transport. D'altra banda, també hi ha un compromís molt variable entre col·lectius, des de col·lectius molt passius (persones en atur, gent jove...) i altres més implicats (infants, gent gran i estudiants mobilitzats).

- Les administracions tenen una capacitat d'incidència i un compromís moderat**

Les institucions públiques ocupen un espai central en el sociograma de caracterització dels agents, amb l'excepció de la Unió Europea, que per la seva capacitat normativa i de distribució de recursos econòmics, té una capacitat d'incidència més gran, i també una sensibilitat més gran amb el tema, liderada per països nòrdics més compromesos amb el canvi climàtic. D'altra banda, el compromís de les administracions més properes (municipal, autonòmica i estatal) s'identifica com molt variable segons els grups polítics que estan al poder.
- Els agents amb menys compromís actual són els del sector econòmic**

Les empreses, el comerç i la indústria s'identifiquen com uns agents que no assumeixen prou la seva responsabilitat a l'hora de fer front al canvi climàtic. Entre aquests agents, els que tenen més capacitat d'incidència són la indústria, el transport i l'agricultura, per la seva major contribució actual a les emissions de gasos d'efecte hivernacle a la ciutat. En aquest sentit, el fet que a dia d'avui aquests agents tinguin un índex d'emissions més elevat que la resta, fa que tinguin un potencial de millora més elevat.
- Les entitats mostren un compromís més elevat que la resta d'agents**

Les entitats del tercer sector, i especialment les entitats ambientalistes, es consideren com una de les organitzacions més implicades, tot i que amb una capacitat d'incidència limitada ja que no ostenten poder econòmic o polític, més enllà de la seva activitat com a grup de pressió i la seva tasca en la sensibilització de la ciutadania. En aquest sentit, crida l'atenció la identificació del Lleida Esportiu com un possible canal per arribar a la gran quantitat de persones que forma la seva base social.
- El món de l'educació destaca per la seva implicació i capacitat d'incidència**

El sector educatiu i de recerca es considera, de tots, el que té un compromís més elevat i una major capacitat d'incidència. Especialment, les escoles de primària i els instituts es consideren els espais més idonis per generar consciència sobre els reptes del canvi climàtic i les responsabilitats compartides entre les generacions més joves. L'àmbit universitari i el de la recerca també es consideren clau per aportar coneixement i innovació, i transferir-los al teixit productiu i social.

Amb tot, les grans tipologies d'agents es poden caracteritzar de la següent manera:

Tipologia d'agent	Compromís actual	Capacitat d'incidència
Ciutadania en general	Variable	Baixa
Administracions	Mitjà	Mitjana
Agents econòmics	Baix	Variable
Entitats socials o tercer sector	Alt	Baixa
Sector educatiu i recerca	Alt	Alta

Amb tot, però, tal com es recull en el qüestionari individual de la sessió, es considera que tots els agents s'han d'implicar, en menor o major mesura, ja que tots tenen, en conjunt, capacitat per transformar la ciutat per mitigar el canvi climàtic i adaptar-se als seus efectes.

PRINCIPALS DIFICULTATS I BARRERES PER A LA IMPLICACIÓ CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC

Davant la qüestió de per què els diversos agents (especialment la ciutadania en general i els agents econòmics) no s'impliquen prou en la lluita contra el canvi climàtic, els participants a la sessió de treball van identificar barreres de tipus normatiu, econòmic i educatiu:

- **Manca d'una normativa més estricta amb les emissions**
No hi haurà un canvi de comportaments fins que no sigui obligatori per normativa. Mentre no sigui obligatori consumir menys energia o emetre menys gasos d'efecte hivernacle, la major part d'agents econòmics i moltes persones aniran fins al límit d'allò que els permet la llei, si això significa un estalvi econòmic o un major rendiment de la seva activitat. Fins i tot, si no existeix una disciplina severa per al compliment de la normativa, alguns agents poden trobar incentius en incomplir-la.
- **Manca d'incentius econòmics per fer les coses bé**
Cal premiar econòmicament les accions que contribueixen a la lluita contra el canvi climàtic. L'altra cara de revisar la normativa per castigar comportaments que contribueixen al canvi climàtic, és la d'incentivar les mesures d'estalvi i de reducció de les emissions. En altres paraules, actuar en contra del canvi climàtic ha de sortir a compte, de manera tangible, amb incentius econòmics i bonificacions fiscals.
- **Falta d'una major consciència ciutadana en totes les edats**
Més enllà del "pal i la pastanaga", és a dir, la via del càstig o l'incentiu, caldria que les persones i els diversos agents del clima actuessin en favor de la lluita contra el canvi climàtic per si mateixos, per convicció pròpia. Malgrat que és innegable que hi ha col·lectius més conscienciats que altres, encara hi ha una gran quantitat de persones que no estan prou conscienciades, com per introduir canvis rellevants en els seus estils de vida.

PROPOSTES PER A LA IMPLICACIÓ SOCIAL EN LA LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC A LLEIDA

A partir de les aportacions realitzades en els diversos grups, emanen propostes que podrien incorporar-se com a mesures d'implicació social i governança en el Pla de canvi climàtic:

- **Estimular la motivació econòmica per canviar comportaments**
Que actuar de forma més sostenible compensi econòmicament, amb incentius econòmics per a l'estalvi i l'eficiència, i que les decisions més sostenibles siguin també les més còmodes. Aquesta mesura pot incloure l'incentiu de mecanismes com els sistemes de dipòsit, devolució i retorn d'envasos (SDDR), la gratuïtat o preus econòmics per al transport públic (en certs dies, per a determinats col·lectius, etc.), els incentius o plans "renove" dels habitatges, o els incentius per compartir vehicle, entre d'altres.
- **Consolidar la transversalitat en l'Ajuntament en l'àmbit del canvi climàtic**
La Paeria té un gran potencial de sensibilització a través de l'exemple, per incrementar la seva credibilitat, i per visualitzar més el que es fa. L'acció municipal vers el canvi climàtic es pot visualitzar "portes enfora", donant a conèixer experiències il·lustratives en equipaments municipals o flotes de vehicles, o "portes endins", amb l'alineació de tots els departaments de l'administració en la lluita contra el canvi climàtic.

- **Reforçar la formació i la sensibilització des del sector educatiu**
Incorporant nous elements als models educatius, per tal de contrarestar aquells que fomenten la competitivitat enlloc d'estimular l'interès públic i el compromís compartit. Aquest canvi de paradigma és complementari amb el reforç d'actuacions de sensibilització com les visites a equipaments municipals (plantes de tractament de residus i d'aigües).
- **Impulsar campanyes de comunicació i sensibilització**
Cal impulsar accions de comunicació per fer més evident que la lluita contra el canvi climàtic té un efecte positiu directe sobre la ciutadania, en forma de beneficis per a la salut i la qualitat de vida. Que siguin més trencadores i directes, fent ús de les TIC, per tal d'arribar al públic no convençut, com per exemple el segment més jove i també cap als agents econòmics, sobretot aquells amb una capacitat d'incidència elevada.

REPTES FUTURS PER A L'IMPULS DE LA GOVERNANÇA DEL PLA DE CANVI CLIMÀTIC DE LLEIDA

La sessió de treball participativa va servir per establir un primer espai de reflexió i debat sobre la governança per fer front al canvi climàtic. En aquest sentit, es plantegen alguns reptes de futur per fer possible una governança efectiva per al Pla de canvi climàtic:

- **Aquest és un primer pas, i caldria fer-ne més**
La sessió participativa ha permès encetar el debat públic sobre el canvi climàtic a Lleida, i seria molt enriquidor donar-li continuïtat, en la línia d'aconseguir el consens i el compromís polític i social per tirar endavant Pla de canvi climàtic.
- **Cal arribar a més persones i col·lectius per guanyar massa crítica contra el canvi climàtic**
Tant la quantitat de participants com el seu perfil indica que cal mantenir l'esforç per implicar més agents i més diversos en la posada en marca del Pla de canvi climàtic de Lleida.
- **Un pacte de ciutat contra el canvi climàtic no només és desitjable, sinó que és possible**
És de destacar la plena disposició de les persones participants per aspirar a un pacte de ciutat que estableixi compromisos compartits per fer avenços en la lluita contra el canvi climàtic.
- **Cal visibilitzar més el canvi climàtic, reforçant les accions positives que ja es fan**
Cal donar a conèixer les vulnerabilitats i riscos destacables del canvi climàtic per a Lleida, i també el propi Pla de canvi climàtic i les accions (exemplificadores) que s'estan impulsant, per exemple a través d'un espai web específic sobre canvi climàtic a Lleida. Aquest web podria tenir funcionalitats participatives que facilitin l'interacció entre els agents i la ciutadania.
- **Un òrgan estable de participació per al Pla del canvi climàtic**
El Pla del canvi climàtic es podria dotar d'un òrgan estable de participació, com una comissió de seguiment, per tal d'acompanyar en l'execució del Pla i contribuir a la seva revisió. Aquest òrgan de participació hauria de reunir una mostra representativa i diversa dels agents del clima identificats durant aquesta sessió de treball participativa.

ANNEX 1: PARTICIPANTS A LA JORNADA

Tot seguit es llisten els **24 assistents a la sessió**, dividits segons els tres grups assignats:

Nom i cognoms	Institució/Entitat/Empresa	Grup
Josep Rodríguez	CCOO	Blue
Jordi Calví Arnó	Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya	Blue
Llibertat León	Departament de Joventut de l'Ajuntament de Lleida	Blue
Josep M ^a Baiget	Grup Municipal D'ERC-AVANCEM	Blue
Xavier Hernandez	Som Energia Lleida	Blue
Sílvia Mazarico Lorente	A títol individual	Blue
Carmen Cullera	Grup Municipal PdCAT	Blue
Joan Queralt	Regidor de Medi Ambient i Horta	Blue
Samuel Delafuente Oliva	ATM Lleida	Green
Isabel Perea Jou	Col·legi d'Enginyers Tècnics Agrícoles i Forestals de Catalunya i Institut Escola del Treball	Green
Carles Giné	Comissió de Medi Ambient de la UdL	Green
Montse Guerrero	Departament de Geografia UdL	Green
Albert Minguella	Som Energia Lleida	Green
Joan Vazquez Mendieta	IPCENA	Green
Marta Buirà	A títol individual	Green
Ramon Vilalta	Amics del riu Segre	Red
Víctor Falguera Pascual	COL·LEGI OFICIAL ENGINYERS AGRÒNOMS	Red
Rafa Fernandez	Orvepard (organització de veïns de Pardiniyes)	Red
Dan Cater	OSMON ONG	Red
Antoni Michelena	Som Energia Lleida	Red
José Ernesto Gómez	Som Energia Lleida	Red
Isaac Casanoves	Fundació Privada Ilersis	Red
Alfred Burball	CUP-Crida per Lleida	Red
José Luis Osorio	Grup Municipal de Ciutadans	

Equip tècnic Ajuntament de Lleida
Esther Fanlo
Elisenda Pardell
Pietat Pizarro

Facilitador/a	Grup
Xavier Sabaté	Blue
Marta Pujol	Green
Xavier Basora	Red

ANNEX 2: FORMULARI INDIVIDUAL

Si us plau, lliura'ns aquest senzill formulari abans de la finalització de la sessió de treball.

1. Per a tu, el canvi climàtic és un problema...

- Molt greu No gaire greu
 Força greu No crec que sigui un problema

2. Consideres que el canvi climàtic té un efecte directe sobre la teva vida quotidiana?

- Sí, ja m'afecta directament No, no m'afecta personalment
 Sí, és possible que m'afecti, directament o indirectament No ho sé

3. Com a individu, consideres que pots tenir un paper important en la lluita contra el canvi climàtic?

- Sí, i tant! Cadascú individualment hi pot fer molt contra el canvi climàtic
 Sí, però per molt que faci, tindrà una baixa incidència
 No, les persones a títol individual no hi podem fer res
 No ho sé

4. Consideres que la ciutadania de Lleida està fent prou per lluitar contra el canvi climàtic?

- Sí, potser massa i tot No està fent prou, hauria de fer més
 Sí, fa just el que ha de fer No ho sé

5. I la Paeria, està fent prou per lluitar contra el canvi climàtic?

- Sí, potser massa i tot en comparació amb altres administracions
 Sí, fa just el que ha de fer com a Ajuntament
 No està fent prou, hauria de fer més
 No ho sé

6. Quins altres agents consideres que haurien de contribuir en la lluita contra el canvi climàtic?

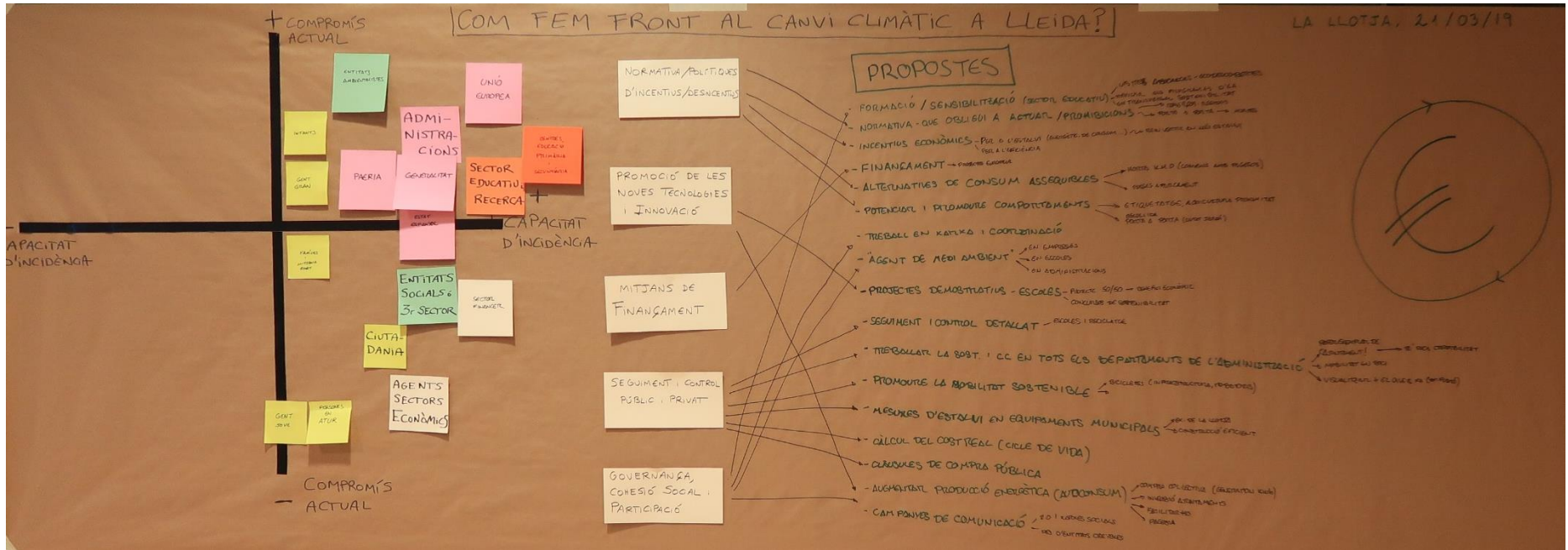
7. Consideres necessari i viable un pacte municipal pel canvi climàtic a Lleida?

- Sí, ho considero necessari i viable
 Ho considero necessari, però no viable. *Per què?* _____
 No ho considero necessari. *Per què?* _____

Nota: El qüestionari estava basat en l'Eurobaròmetre que publica la UE sobre actituds de la ciutadania europea vers el medi ambient (octubre 2017), per poder comparar les dades de la sessió amb les europees.

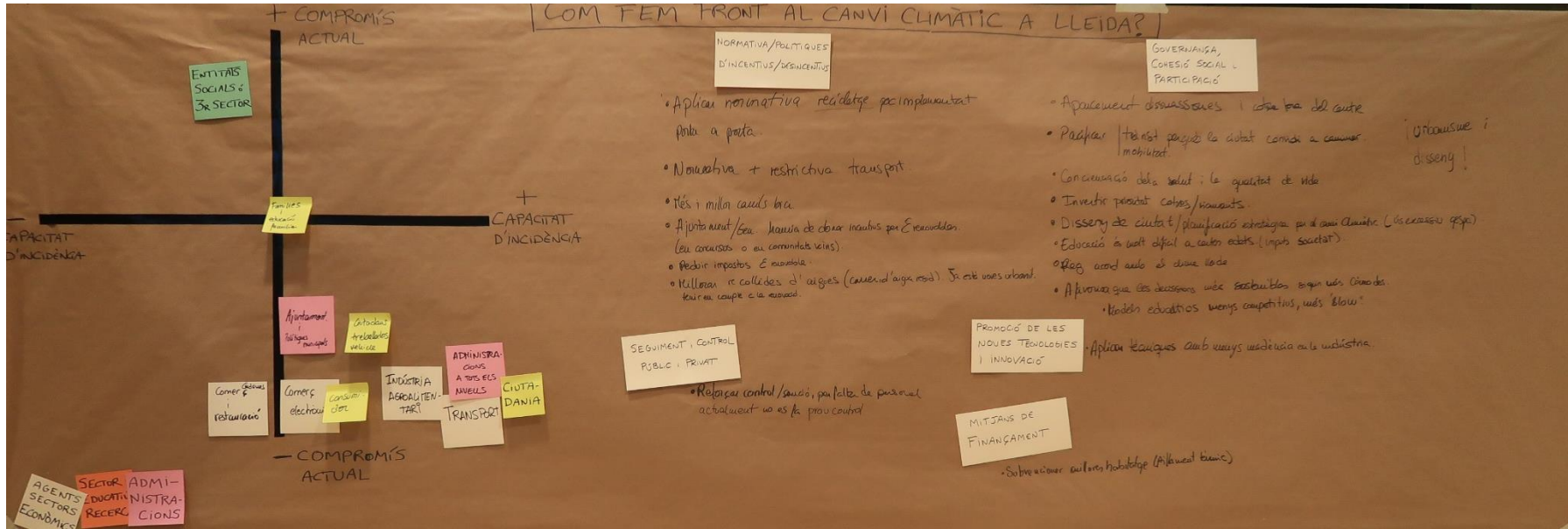
ANNEX 3: PANELLS D'APORTACIONS PER GRUP

Panell amb les aportacions efectuades pel grup 1

Panell amb les aportacions efectuades pel grup 2

Panell amb les aportacions efectuades pel grup 3

